

1. Osmanlı topraklarında yaşayan azınlıklar, Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra işgal-leri kolaylaştırmak ve bağımsız devletler kurmak amacıyla buldukları bölgelerde cemiyetler kurarak yerli halka karşı saldırılarda bulunmuşlardır.

Bu durum Mondros Ateşkes Antlaşması'nın,

- I. Osmanlı toprak bütünlüğüne aykırı hükümler taşıma,
- II. Azınlıkların siyasi amaçlarını destekleme,
- III. Toplumsal barışın bozulmasına ortam hazırlama

özelliklerinden hangilerini taşıdığına kanıt oluşturur?

- A) Yalnız II. B) I ve II.
C) I ve III. D) I, II ve III.

2.

Kanal Cephesi, Mısır'ı İngilizlerden geri alabilmek, İngiltere'nin Hindistan ve Uzak Doğu sömürgele-riyle bağlantısını kesmek için Osmanlı Devleti tarafından açılan bir cephedir. Almanlar tarafından planlanan Kanal Harekâtı'nı 4. Ordu Komutanı Cemal Paşa yönetiyordu. Osmanlı padişahı ve halifesi Sultan V. Mehmet Reşat'ın İslam dünyasına yönelik cihat çağrısının karşılık bulmadığı cephede, iki defa gerçekleştirilen Kanal Harekâtı sonrasında başarılı olunamayınca İngiliz birlikleri- nin karşı taarruzu başladı. Bu taarruz sonrasında İngilizler Sina Yarımadası'nı ele geçirmiş ve Suri-ye-Filistin Cephesi'ne yönelmiştir.

Kanal Cephesi ile ilgili verilen bilgilere bakı-larak,

- I. İngiltere'nin ekonomik gücü zayıflatılmak istenmiştir.
- II. Ümmetçilik anlayışının geçerliliğini yitirdiği görülmüştür.
- III. Osmanlı Devleti, Doğu Akdeniz'de etkili olmaya çalışmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II. B) I ve III.
C) II ve III. D) I, II ve III.

3. I. Dünya Savaşı'nın ardından imzalanan Mondros Ateşkes Antlaşması'nda,

- İtilaf Devletleri, güvenliklerini tehdit eden bir durum olursa herhangi bir stratejik noktayı işgal edebilecektir.
 - İtilaf Devletlerinin esirleri derhâl serbest bırakılacak, Osmanlı esirleri serbest bırakılmayacaktır.
 - Osmanlı Devleti mazot ve madenî yağ madde-lerini ihraç edemeyecek, İtilaf Devletleri bu ihtiya-çlarını Osmanlı Devleti'nden temin edecektir.
- maddeleri kabul edilmiştir.

Mondros Ateşkes Antlaşması'nda yer alan bu maddeler, Osmanlı Devleti açısından ters düştüğü alanlarla eşleştirildiğinde aşağıda-kilerden hangisi dışarıda kalır?

- A) Ekonomik bağımsızlık
B) Millî bağımsızlık
C) Millî egemenlik
D) Uluslararası eşitlik

Almanya'nın I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'ni Yanında İstemesinin Nedenleri

Yeni cepheler açılmasını sağlayarak kendi yükünü hafifletmek

Osmanlı halifesinin gücünden yararlanarak İngiliz sömürgelerindeki Müslümanları ayaklandırmak

Osmanlı Devleti'nin ham madde kaynakla-rından yararlanmak

Rusya'ya Boğazlar üzerinden ulaştırılmak istenen yardımları önlemek

Buna göre Almanya'nın I. Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'ni yanına çekerek aşağıdaki alanların hangisinde kazanç sağlamak iste-diği söylenemez?

- A) Sosyal B) Askerî
C) Ekonomik D) Coğrafi

5. Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'ndaki ilk cepheyi Doğu Anadolu sınırını geçen Ruslara karşı açtı. Bu cephenin açılmasında Osmanlı Devleti'nin 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'yla kaybettiği Elviye-i Selase'yi (Kars, Ardahan, Batum) geri alma, Orta Asya'da yaşayan Müslüman Türkleri Rus egemenliğinden kurtarma ve Turancılık idealini gerçekleştirme amaçları etkili oldu. Enver Paşa komutasındaki Osmanlı ordusu Kars ve Batum'u geri almak için 1914 yılı Aralık ayı sonlarında Ruslara karşı Sarıkamış Harekâtı'na başladı. Zorlu kış şartları, salgın hastalıklar ve malzeme eksikliği gibi nedenlerle Osmanlı Devleti bu cephede başarıya ulaşamadı.

Kafkas Cephesi ile ilgili verilen bu bilgilerde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Osmanlı Devleti'nin amacına
B) Osmanlı Devleti'nin yaşadığı kayıplara
C) Savaşın yaşandığı bölgeye
D) Osmanlı Devleti'nin mağlup olmasının nedenlerine

6. I. Dünya Savaşı sonlarına doğru ABD Başkanı Wilson, savaşın sonunda kalıcı bir barışın sağlanabilmesi amacıyla 14 maddeden oluşan Wilson İlkelerini açıklamıştır. Bu ilkelere göre savaş sonunda gizli antlaşmalar yapılmayacak, yenilen devletlerden toprak ve savaş tazminatı alınmayacaktır. Devletlerin silahsızlanmaları sağlanacak ve her milletin kendi geleceğini kendisinin belirlemesi kabul edilecektir. Ayrıca uluslararası kalıcı bir barışın sağlanması amacıyla Milletler Cemiyeti kurulacaktır. Wilson İlkelerinin 12. maddesinde Türklerin çoğunlukta olduğu bölgelere egemenlik hakkı tanınacağı ancak Osmanlı Devleti'nde yaşayan azınlıklara da serbestlik tanınacağı belirtilmektedir.

Bu ifadelerden yola çıkılarak Wilson İlkelerinin aşağıdaki gelişmelerden hangisine ortam hazırladığı söylenemez?

- A) Osmanlı Devleti'nin hukuki varlığının son bulmasına
B) Ulus devletlerin sayısının artmasına
C) Devletler arasındaki diplomatik gelişmelerin açık bir şekilde yürütülmesine
D) İttifak Devletlerinin savaştan çekilmelerinin hızlanmasına

7. İtilaf Devletleri, I. Dünya Savaşı'nın devam ettiği dönemde yaptıkları toprak paylaşımına göre İzmir ve civarını İtalya'ya vadetmelerine rağmen, Paris Barış Konferansı'nda bu durumu değiştirerek İzmir ve civarının Yunanistan'a bırakılmasına karar vermişlerdir.

Bu durumun ortaya çıkmasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) İtalya'nın gizli paylaşım antlaşmalarına karşı çıkması
B) Wilson İlkelerinin gizli paylaşım antlaşmalarını yasaklaması
C) İngiltere'nin Batı Anadolu'daki çıkarlarını koruma isteği
D) Anadolu'da Millî Mücadele'nin başlamış olması

8. Tüm dünyayı etkileyen I. Dünya Savaşı sonucunda Osmanlı Devleti ve Avusturya-Macaristan gibi çok uluslu devletler yıkılarak bunların yerine Türkiye Cumhuriyeti, Avusturya, Macaristan, Çekoslovakya, Polonya ve Yugoslavya gibi devletler kuruldu. Savaştan sonra kurulan bu millî devletler, yeni yönetim biçimlerini benimsediler. Bu savaş, birçok bölgenin ve şehrin yıkılmasına ve milyonlarca insanın ölmesine sebep oldu. Dünyada böyle büyük bir savaşın bir daha yaşanmaması için devletler bir araya gelerek 1920 yılında Milletler Cemiyetini kurdular.

Verilen bilgilere bakılarak I. Dünya Savaşı'nın sonuçları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Galip devletler, yenilen devletlere ağır şartlar içeren antlaşmalar imzalatmıştır.
B) Avrupa'nın siyasi haritası yeniden çizilmiştir.
C) Dünya barışını sağlamak amacıyla harekete geçilmiştir.
D) İmparatorluklar parçalanıp bunların yerine ulus devletler kurulmuştur.

9.

“İmparatorluk olarak yapayalnızdık. Manzaramız üzüntü vericiydi. Güneyimizdeki Araplar ayaklanma çabaları içinde idiler. İngilizler, Araplara altın yağmuru ihsan etmişlerdi. İngiliz istihbaratı bizim kontrolümüzde olan Arap ülkeleri emirlerini ve liderlerini daha o zamandan satın almıştı. Rusya ve İngiltere bir ‘Ermeni Devleti’ hikâyesine bel bağlamışlardı. Şimdi dostumuz olmakla isim yapmak isteyen Avusturya, Bosna ve Hersek’i ele geçirmişti. İtalya Trablus’a hâkimdi. Bulgaristan ‘Bağımlı Prenslik’ten ‘Bağımsız Çarlık’ ve devlet hâline gelmişti. Kısacası, ‘Dünya üzerinde tek dostumuz kalmamıştı.’ İmparatorluğun yağmasını önleyecek tek çare, muhtemel bir ‘savaşın kazanılması’ idi. O hâlde savaşa girecektik. İnanç bu idi.”

İlhan Bardakçı, İmparatorluğa Veda, s. 455.

Verilen metne göre I. Dünya Savaşı öncesinde Osmanlı Devleti’nin durumu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Devletin egemenlik hakları zedelenmiştir.
- B) Milliyetçilik akımı, devletin toprak bütünlüğünü tehdit etmektedir.
- C) Devletin farklı bölgeleri üzerinde birçok devletin çıkarları bulunmaktadır.
- D) Devleti yıkılmaktan kurtarmak için ortaya çeşitli fikir akımları atılmıştır.

10.

Enver Paşa, Kafkas Cephesi’nde Sarıkamış üzerine bir harekât planlıyordu. Harekâtın amacı 1878 yılındaki 93 Harbi’nden beri Rus işgalinde bulunan Kars, Sarıkamış, Ardahan gibi doğu illerini geri almak, Doğu Avrupa’da Ruslarla harp hâlinde olan Almanlara yardım etmek ve kazanılacak bir zaferle Kafkaslar ve Orta Asya’daki Türk coğrafyasının kapısını açmaktı.

14 Aralık 1914’te Erzurum’a ulaşan Enver Paşa, hazırladığı harekât planını 3.Ordu Komutanı Hasan İzzet Paşa’ya şöyle anlatıyordu: “Bir kolorduyla düşmanın cepheden tespiti gerçekleştirilecek, Rus ordusu iki kolorduyla kuzey kanadından kuşatılacak, düşman cephesinin 30-35 km kadar gerisindeki Sarıkamış ele geçirilecek ve böylece düşman kuvvetleri imha edilecek.”

Ancak 3.Ordu Komutanı Hasan İzzet Paşa’nın bu plana itirazı vardı: “Olmaz! Havaları görüyorsunuz. Her yerde kar var. Karakış başlamıştır. Bu şartlar altında, bu mevsimde harekât bir faciaya dönüşebilir. Kış şiddetini kaybetmesin, yollar açılsın, düşmana haddini bildiririz.” Ancak Enver Paşa’nın bu itiraza tepkisi sert olacaktı: “Eğer hocam olmasaydınız, sizi idam ettirirdim!”

Verilen bilgilerden hareketle,

- I. Enver Paşa’nın Turancılık anlayışıyla hareket ettiği,
- II. Hasan İzzet Paşa’nın Türk ordusuna güvenmesine rağmen harekâtın zamanlaması ve coğrafi şartlar konusunda şüphelerinin olduğu,
- III. Enver Paşa’nın düşman üzerine bir an önce gidilmesi konusunda kararlı olduğu

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II.
- B) I ve III.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

11.

Mondros Ateşkes Antlaşması'ndan sonra Batı Anadolu'da başlayan Yunan zulmünü araştırmak amacıyla Paris Barış Konferansı Yüksek Konseyi tarafından 21 Temmuz 1919'da Amiral Bristol başkanlığında bir heyet görevlendirildi.

Batı Anadolu'da incelemelerde bulunan Amiral Bristol, hazırladığı raporda "İzmir ve havalisinin milliyet prensiplerine göre Yunanistan'a katılması söz konusu olamaz." fikrini beyan etmiştir.

ABD Başkanı Wilson; Anadolu ve Kafkasya'da Amerikan mandası altına alınması düşünülen bölgelerde bir inceleme yapılması, bölgeyle ilgili ABD'nin menfaatlerinin tespit edilmesi ve bağımsız bir Ermenistan'ın kurulması ile ilgili siyasal ve ekonomik sorunların da incelenmesi için 1 Ağustos 1919'da General Harbord başkanlığında bir heyetin Doğu Anadolu ve Kafkaslara gönderilmesini kararlaştırdı.

Doğu Anadolu'da incelemelerde bulunan General Harbord, raporunda bölgede Türklerin çoğunlukta olduğunu ve Ermenilerin haksız işgal yaptıklarını belirtmiştir.

Verilen iki durumdan çıkarılabilecek ortak yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Millî Mücadele başarıya ulaşmıştır.
- B) Anadolu'da yapılan işgallerin haksızlığı uluslararası alanda vurgulanmıştır.
- C) Osmanlı Devleti hukuken yok sayılmıştır.
- D) İtilaf Devletleri, Millî Mücadele'ye destek vermiştir.

12.

İstanbul Hükûmetinin Mondros Ateşkes Antlaşması'na Bakış Açısı

Osmanlı Devleti adına Mondros Ateşkes Antlaşması'nı imzalayan Rauf Bey, İstanbul'a döndükten sonra gazetecilere yaptığı açıklamada; "Mütarekeyi imzaya giderken bugünkü gibi sevinçli döneceğimi tahmin etmiyordum. İngilizler çok açık kalpli ve samimi hareket ettiler. Bu mütareke ile devletimizin istiklali, saltanatımızın hukuku tümüyle kurtarılmıştır. Bu mütareke, galip ile mağlup arasında yapılmış bir mütareke değil, savaş hâlinde çıkmak isteyen denk iki devletin aralarındaki düşmanlığı durdurmaları durumu gibi bir şeydir." diyerek bu konudaki iyi niyetli düşüncelerini açıklamıştır.

Mustafa Kemal Paşa'nın Mondros Ateşkes Antlaşması'na Bakış Açısı

30 Ekim 1918 tarihinde Mustafa Kemal Paşa, Yıldırım Orduları Grup Kumandanı olarak tayin edilmiş ve ateşkes şartlarını 3 Kasım 1918'de İstanbul'dan öğrenmişti. Mustafa Kemal, anlaşma hükümlerini okuyunca bu maddelerin Türk milleti için vahim sonuçlar doğuracağını görmüş ve şu ifadeleri kullanmıştır: "Osmanlı Hükûmeti bu ateşkes anlaşmasıyla kendini kayıtsız ve koşulsuz düşmanlara teslim etmeyi uygun bulmuştu. Bu kadarla kalmayarak düşmanların memleketi istila etmesi için onlara yardımda bulunmayı da kabullenmişti."

Verilen bilgilere bakılarak Mustafa Kemal Paşa ile ilgili,

- I. Osmanlı yönetimi ile ortak görüşlere sahip değildir.
- II. Osmanlı Devleti'nin I. Dünya Savaşı'na devam etmesinden yana olmuştur.
- III. Mondros Ateşkes Antlaşması'nı iyi analiz etmiş ve getirdiği tehlikelere karşı uyarılarda bulunmuştur.

Çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) I ve II.
- B) I ve III.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.